

NÁRODOHOSPODÁŘSKÝ OBZOR

3 – 2003

Peter Baláži

State debt in terms of foreign indebtedness of the Slovak Republic (analysis of years 2000 – 2002)

Štátny dlh so zameraním na zahraničnú zadlženosť SR (analýza rokov 2000 - 2002)

Summary:

By way of introduction I wish to mention that the state debt is not a new phenomenon in the economy of SR. Its existence would perhaps not surprise anyone. In any case it may reasonably be said that it has existed since the early beginning of SR as a state. A high rate of debt is a very negative phenomenon which does not gain very good reputation of our economy in the world. In my opinion it is necessary to analyse the income and mainly the spendings of the state budget. Despite of the new system of fiscal process and of state funds we can not say that many spendings have become more transparent and unfortunately the SR continues to live on credit.

Anotace:

V úvodu bych chtěl zmínit, že státní dluh není v ekonomice Slovenské republiky nic nového. Jeho existence by pravděpodobně nikoho nepřekvapila. V jakémkoliv případě může být správně řečeno, že existuje již od počátku existence Slovenské republiky jako samostatného státu. Vysoké zadlužení je velmi negativním jevem, který také nedělá Slovenské ekonomice dobrou pověst ve světě. Podle mého názoru je nezbytné analyzovat příjmovou, ale obzvláště pak výdajovou stránku státního rozpočtu. Navzdory novému systému rozpočtového procesu a státních financí nemůžeme říct, že se mnoho výdajů stalo transparentnějšími a bohužel Slovenská republika stále žije na dluh.

Robert Jahoda, Jitka Peková, Jan Šelešovský

Fiscal Decentralization in Czech Republic - Building Fiscal Capacities

Fiskální decentralizace v České republice - utváření rozpočtových jednotek

Summary:

This article describes the development of fiscal decentralization in Czech Republic, from year 1993 up to the present. It focuses especially on the lowest level of public administration (local authorities) and on changes occurring after the public administration reform was made. The size, structure (tax, non-tax, capital incomes and subsidies) and use (common and capital incomes) are discussed. Special attention is paid to own incomes – namely an increasing in it. The real influence of changes in budget tax assignation is analysed on real data of real tax incomes of local authorities in years 2000 and 2001. In conclusion, the authors recommend specific changes of income allocation for local authorities, which are supposed to improve their financial self-sufficiency, and

therefore increase the level of autonomy in their decision-making. These changes would also enforce the accountability of voted representatives to their voters in the process of democratization.

Anotace:

Článek popisuje vývoj fiskální decentralizace v České republice od roku 1993 až do současnosti. Zaměřuje se hlavně na nejnižší stupeň veřejné správy (obce) a na změny, které u nich nastaly po reformě veřejné správy. Diskutován je objem finančních zdrojů, jejich struktura (daňové, nedaňové, kapitálové příjmy a dotace) a užití (běžné a kapitálové příjmy). Zvláštní pozornost je věnována vlastním příjmům – možnostem jejich zvyšování. Na skutečných daňových příjmech obcí z let 2000 a 2001 je analyzován dopad změny rozpočtového určení daní. Na závěr autoři doporučují konkrétní změny alokace příjmů obcím, které by posílily finanční soběstačnost obcí a zvýšily tak autonomii rozhodování obecních zastupitelstev. Tyto změny by v rámci demokratizace upevnily odpovědnost volených zástupců vůči svým voličům.

Michaela Kublínová
Market and market failures
Trh a tržní selhání

Summary:

This work deals with the concept and functioning of the market place and chiefly market failure and the role of the state associated with the market failure. It describes opinion differences and compares various economic streams, focusing on neoclassic and institutionalist views, the theory of public choice and others. The conclusion explores possible ways of solving externalities.

Anotace:

Tento článek pojednává o konceptu a fungování trhu a zejména tržních selháních a rolích státu ve spojení s tržními selháními. Popisuje názorové rozdíly a srovnává různé ekonomické proudy, s důrazem na neoklasický a institucionalistický pohled, teorii veřejné volby a další. V závěru jsou prozkoumány možné způsoby řešení externalit.

Zuzana Kučerová
Is Optimal Currency Area Theory a suitable instrument for evaluation of entry of candidate countries from Eastern Europe into EMU?
Je teorie optimální měnové oblasti vhodným nástrojem pro hodnocení vstupu kandidátských zemí střední a východní Evropy do EMU?

Summary:

The problem of monetary integration is quite up-to-date at present. The reason is the establishment of the Economic and Monetary Union (EMU) and the common currency euro origination since January the 1st, 1999. Therefore an acute need for a theoretical framework has arisen which could provide a solid base for the whole process of monetary integration and its evaluation. The consequence is the revival of the Optimum Currency Area Theory (OCA), which gradually fell into oblivion after its birth in the sixties of the past century. The article corresponds to the growing interest in this theory

and its application on the EMU formation and on enlargement of the EMU by Central and Eastern European candidate countries.

There are several approaches how to judge the candidate country joining the monetary union, so that countries could constitute an OCA with other member countries. The article presents four selected particular approaches to assessing the country's readiness for introducing a common currency in the context of the OCA theory. And the more approaches, the more empirical studies. For this reason, it is very difficult to evaluate results of these studies and to make a reasonable conclusion. In my opinion, the main problem is a different methodology used in these studies, dissimilar length of time series, diverse sample of analysed countries and so on. The result is that some authors recommend the entry of a country into the monetary union because this country fulfils the appropriate criteria, while the others do not. These contradictions do not exist only among particular approaches but even among particular empirical studies using the same approach.

Anotace:

Problém měnové integrace je v současné době vysoce aktuální. Důvodem je založení Evropské měnové unie a zavedení společné měny euro od 1. ledna 1999. Následně tedy nastala akutní potřeba pro teoretický rámec, který by mohl poskytnout základnu pro celý proces měnové integrace a jeho ohodnocení. Následkem je oživení Teorie optimální měnové oblasti, která od svého vzniku v 60. letech minulého století postupně upadala v zapomnění. Tento článek je odrazem rostoucího zájmu o tuto teorii a její aplikace, v souvislosti se vznikem EMU a rozšířením EMU o kandidátské země ze střední a východní Evropy.

Existuje několik přístupů k hodnocení přijetí kandidátské země do měnové unie a utvoření optimální měnové oblasti s členskými zeměmi. Článek uvádí čtyři vybrané přístupy k ohodnocení připravenosti země k přijetí jednotné měny, v kontextu teorie optimální měnové oblasti. Čím více přístupů existuje, tím více je také empirických studií. Z toho důvodu je velmi obtížné zhodnotit výsledky těchto studií a vyvodit rozumný závěr. Dle mého názoru jsou hlavními problémy rozdílná metodologie různých studií, nestejná délka zkoumaných časových řad, rozdílné vzorky studovaných zemí atd. Výsledkem je, že někteří autoři doporučují vstup země do měnové unie, protože splňuje příslušná kritéria, jiní zas vstup nedoporučují. Kontradikce neexistují pouze mezi různými přístupy, ale i mezi jednotlivými studiemi založenými na jednom přístupu.

Jena Švarcová

Competition and cooperation of firms in theory and practice

Konkurence a spolupráce firem v teorii a praxi

Summary:

Deepening and sharpening competition on both home and especially international markets, multiplied by expanding globalisation, set new tasks before the firms - to decide who can help them and who is their enemy. Relations between firms, both between cooperative and competitive ones, have become more and more complicated and call for new solutions. This contribution deals with decision making of enterprises with respect to their stakeholders, cooperants and competitors.

Anotace:

Prohlubování a zostřování konkurence na trzích jak domácích, tak obzvláště zahraničních, násobené postupující globalizací, vystavuje firmy před nové úkoly – najít kdo mi může být nápomocen a kdo je můj nepřítel. Vztahy mezi firmami, a to jak konkurujícími si tak spolupracujícími, se stávají stále více složitými a vyvstává potřeba nových řešení. Tento příspěvek pojednává o rozhodovacích procesech podnikatelů vzhledem k jejich stakeholderům, spolupracujícím subjektům a konkurentům.

Dana Švihlová

A Sustainable Development Strategy in the European context.

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja v európskom kontexte

Summary:

The sustainable development strategy formulation is both realization of the international agreements obligations for the individual countries and inevitable document for the planning and decision-making processes without adverse effects on present and future generations. European Sustainable Development Strategy is focused on accelerating the political and public activities towards sustainable development, institutional reform and consumer behavior changes. Long-term objectives also specify the expectation and create clear and stable conditions for the business sector in terms of new innovations and generation of new jobs.

Anotace:

Formulace Strategie trvale udržitelného rozvoje je jednak realizací závazků z mezinárodních dohod pro jednotlivé země, a také nutným podkladem pro plánovací a rozhodovací procesy bez nepříznivých účinků na současné a budoucí generace. Evropská Strategie trvale udržitelného rozvoje je zaměřena na zintenzivnění politických a občanských aktivit směřujících k trvale udržitelnému rozvoji, dále na institucionální reformu a změny v chování spotřebitelů. Dlouhodobé záměry také specifikují očekávání a vytváří jasné a pevné podmínky pro podnikatelský sektor ve věci inovací a vytváření nových pracovních míst.

Libor Žídek

South Korea five years after the monetary crisis.

Korea pět let po měnové krizi

Summary:

The submitted article is devoted to post-crisis (after 1997) development in South Korea. The Korean economy was in short period (one-year) able to return to steep growth. In the first part of the article we concentrate on sources of the crisis (structural and short-term). In the second chapter we analyze the course and solution of the crisis (implemented economic policy; recommendations of the International Monetary Fund and their critique). And the final part is focused on the post-crisis development – structural reforms and economic results. We argue that economic policy during the crisis was generally convenient and led to the results that have led the Korean economy to the sustainable growth path.

Anotace:

Článek se věnuje vývoji v Jižní Koreji po krizi v roce 1997. Korejská ekonomika se byla schopna za krátké období jednoho roku vrátit ke strmému růstu. V první části článku se zaměřujeme na příčiny krize (strukturální a krátkodobé). Ve druhé kapitole analyzujeme průběh a řešení krize (zavedená ekonomická opatření; doporučení Mezinárodního měnového fondu a jejich kritika). Poslední část je zaměřena na vývoj po krizi – na strukturální reformy a ekonomické výsledky. Je také vedena diskuse o tom, že hospodářská politika během krize byla obecně vhodná a vedla k výsledkům, které dovedly Korejskou ekonomiku na dráhu vytrvalého růstu.